

EVROPSKA ANKETA EKONOMSKEGA OKOLJA

ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA

**Epidemija poslabšala
pričakovanja
za leto 2021**

**Stroški dela so tudi za
leto 2021 največji izziv pri
podjetjih**

stran 3

**Večja podjetja vidijo
priložnosti na tujih trgih**

stran 4

**Predelovalne dejavnosti z
manj zaposlenimi**

stran 5

Oktober 2020

Izdajatelj:

Analitika GZS

Gospodarska zbornica Slovenije

Dimičeva 13, 1504 Ljubljana

tel. 01/5898-170

faks: 01/5898-100

e-pošta: analitika@gzs.si

<http://analitika.gzs.si>

Avtor: Darja Močnik, mag. posl. ved.

Oblikovanje: Samo Grčman

© Analitika GZS, 2020

Uporaba podatkov in ugotovitev iz publikacije je zaželeno, vendar le z navedbo vira. Kopiranje ni dovoljeno.

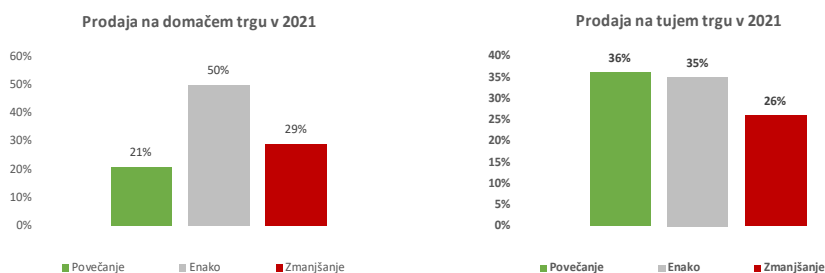

Epidemija poslabšala pričakovanja za leto 2021

V aktualni anketi o gospodarskih pričakovanjih v letu 2021, izvedeni po metodologiji Eurochambres v septembru 2020, so podjetja v Sloveniji kot največji izziv pri prihodnjem poslovanju izpostavila visoke stroške dela. Sledila sta manko izkušenih delavcev ter motnje v dobavni verigi. Več podjetij za leto 2021 pričakuje upad prodaje kot pa njeno rast, ob tem, da podjetja pričakujejo mnogo slabše splošne pogoje poslovanja za svoje podjetje. Pesimizem nas sicer preseneča, saj glavnina institucij v tem trenutku napoveduje odboj rasti BDP v višini 5 % v 2021, vseeno pa to ponazarja večjo zadržanost pri investicijah.

V septembrski anketi Analitike GZS »Evropska anketa ekonomskega okolja v 2021« so anketirana podjetja zaradi velikih negotovosti ključne poslovne parametre ocenjevala še precej pesimistično (prodajo, investicije, ipd.). Negotove razmere so precej vplivale na **splošne pogoje poslovanja**, ki naj bi bili po mnenju gospodarstva precej slabši (saldo: -38 o. t.). Najbolj optimistična so glede napovedi **prodaje na tujem trgu**, saj prevladuje delež podjetij, ki pričakuje rast izvoza kot pa njegovo zmanjšanje (saldo: +10 o. t.). Kazalniki gospodarske klime je sledil ukrepom restriktivnosti omejitvenih ukrepov, ki ga meri Oxford Economics. Ta kazalnik je bil v aprilu najnižji od začetka merjenja, do septembra pa se je postopno okreplil. Na letni ravni je bil septembra za 8,7 o. t. nižji kot septembra 2019.

Podjetja so nekoliko bolj pesimistična pri oceni prihodnje **prodaje na domačem trgu**. Polovica jih pričakuje, da bo prodaja ostala na ravni iz tekočega leta, medtem ko saldo med pozitivnimi in negativnimi pričakovanji znaša -8 o. t.

Ocena podjetij za leto 2021 je, da bodo več odpuščala kot **zaposlovala** (saldo: +6 o. t.), vendar jih glavnina (57 %) napoveduje, da bo število zaposlenih ohranilo na ravni letošnjega leta. Velik del zaposlenih v letu 2020 bo zadržalo status zaposlitve tudi zaradi ukrepov vlade, ki podjetjem pokriva del plače za čakanje na delo, za skrajšani delov-

Sodelujoča podjetja

V anketi Eurochambres 2021 je v drugi polovici septembra 2020 sodelovalo 171 podjetij.

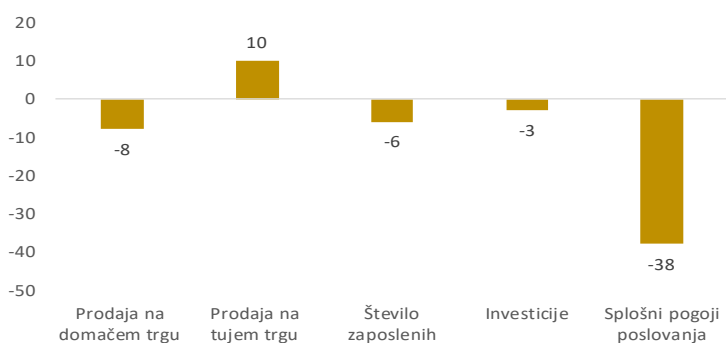
Saldo odgovorov

Delež tistih podjetij, ki pričakuje povišanje oziroma izboljšanje določene poslovne kategorije, znižano za tiste, ki pričakuje znižanje oziroma poslabšanje.

ni čas oz. za čas karantene in višje sile. V primeru nihajoče povpraševanja se bodo delodajalci posluževali tudi bolj kratkoročnih oblik zaposlovanja (agencijski delavci), katerih število je v 2020 močno upadlo.

Po Anketi GZS za leto 2021 bo **investiranje** podjetij nekoliko nižje kot letos. Tako jih za leto 2021 29 % ocenjuje, da bo investiralo manj (v opredmetena in neopredmetena sredstva), 26 % anketiranih podjetij naj bi investiralo več, pri 45 % podjetij pa naj bi se raven investicij obdržala na nivoju iz letošnjega leta. V prid rasti investicij sicer govorijo še vedno ugodni finančni pogoji ob zelo nizki zadolženosti podjetij ter večji razpoložljivosti denarnih sredstev ter tudi finančne spodbude, ki bodo namenjene za investicije v okviru EU sredstev. Poleg stalnih izboljšav so zaradi Covid-19 pomembne investicije v digitalizacijo, robotizacijo in modernizacija strojev in naprav za dvig produktivnosti.

Pričakovanja slovenskih podjetij za leto 2021
(saldo povečanje - zmanjšanje, v o. t.)

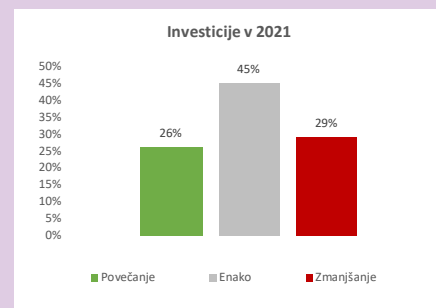
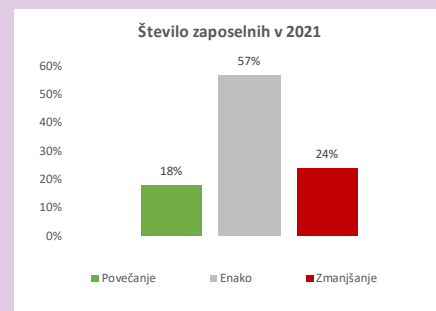

Stroški dela so tudi za leto 2021 največji izziv pri podjetjih

Na ravni Slovenije naj bi bil **ključni izziv pri poslovanju** v letu 2021 ponovno stroški dela (navaja 72 % vseh podjetij). Podjetja so lahko v anketi označila do 3 izzive pri poslovanju. Ni presenečenje, da so delodajalca najbolj zaskrbljeni zaradi rasti stroškov dela, saj je bilo povišanje minimalne plače v zadnjih letih bistveno višje, z letom 2021 pa se bo začela uporabljati formula, po kateri bo bruto minimalna plača vsaj za 20 % višja od minimalnih življenjskih stroškov (strošek dela bi lahko bil višji od 8,6 % do 26,5 %).

Drugi največji izziv v letu 2021 je manko izkušenih delavcev (43 % vseh vprašanih), saj se nekatere panoge soočajo s pomankanjem kadrov. Prispevek tujih državljanov k skupni rasti delovno aktivnih se zato že zadnji dve leti zapored zvišuje. Zaradi izbruha koronavirusa so bile prizadete oz. motene dobaviteljske verige predvsem v nekaterih segmentih predelovalnih dejavnosti, ki se bojijo ponovitve razmer v 2021. Ni presenetljivo, da so kot tretji največji izziv podjetja navedla motnje v dobavni verigi (32 % anketirancev), saj je slovenska predelovalna dejavnost močno odvisna tako od uvoza kot izvoza.

Kot četrti najpomembnejši izziv so podjetja navedla cene energije in vhodnih surovin, ki se bodo podražile ob višje gospodarski aktivnosti in po velikih pocenitvah v letu 2020. Negotove razmere so zelo neugodne za nabavnike surovin in za sklepanja dolgoročnejših pogodb. Kot peti največji izziv podjetja vidijo v poravnavi dolga nastalega zaradi Covid-19 (22 % vprašanih). Podjetja so bila v času epidemije zaradi omejitvenih dejavnosti v nekaterih panogah prisiljena zmanjšati aktivnosti oz. delovanje celo zapreti za določen čas. Na razpolago so imele uporabo odloga kreditnih in davčnih obveznosti ali sveža posojila. Ob zapadlosti odlogov je seveda vprašanje, ali bodo višino glavnice podjetja lahko poravnala oziroma ali bodo banke pristale na kasnejša odplačila. Podjetjem trenutni ugodni pogoji financiranja ustrezajo, zato so pogoje financiranja uvrstili šele na šesto mesto po pomenu. Podjetja v Sloveniji so mnenja, da

Izzivi 2021

Stroški dela (72 %)

Manko izkušenih delavcev (43 %)

bo imel Brexit še najmanjši pomen na njihovo poslovanje. Slovenija sicer v Združeno kraljestvo izvozi 572 mio EUR oz. 1,7 % celotnega izvoza blaga ter uvozi 428 mio EUR oz. 1,3 % celotnega blaga.

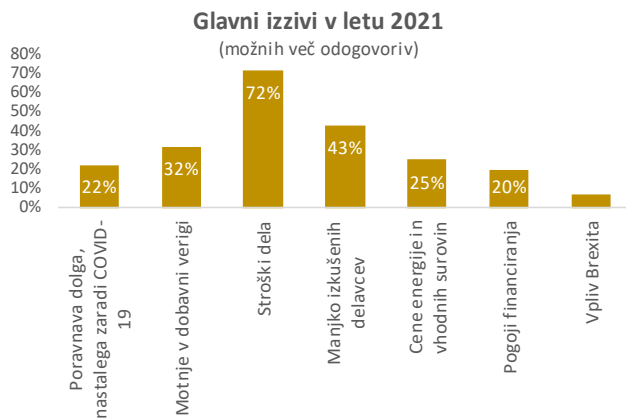
Motnja v dobavni verigi (32 %)

Cene energije in vhodnih surovin (25 %)

Poravnava dolga nastalega zaradi Covid-19 (22 %)

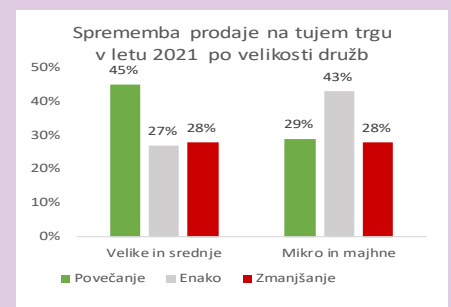
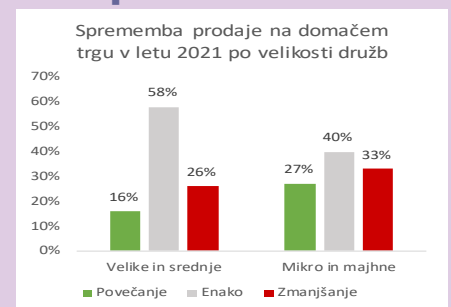
PRIČAKOVANJA PODJETIJ GLEDE NA VELIKOST

Večja podjetja vidijo priložnosti na tujih trgih

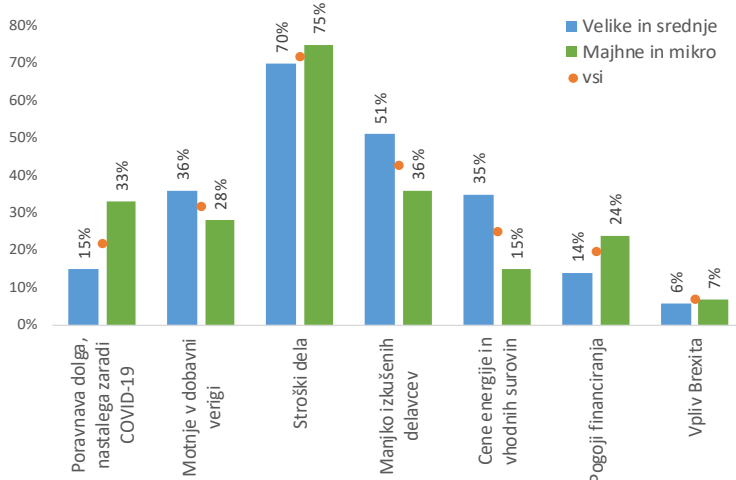
Srednja in velika podjetja ocenjujejo rast prodaje v 2021 le za tujem trgu, mikro in majhna pa tako na domačem kot na tujem. Ostali kazalci (zaposlenost, investicije, pogoji poslovanja) se bodo zmanjšali pri obeh velikostnih skupinah podjetij.

Kot ključen izziv pri poslovanju v letu 2020 sta obe velikostni skupini navedli stroške dela, ki je bil pri majhnih družbah še bolj izpostavljen. Slednje meni več kot 70 % anketiranih podjetij. Pri velikih in srednjih podjetjih je manko izkušenih delavcev še bolj izpostavljen kot pri malih in mikro družbah, saj se morajo ob dodatnih naročilih oz. odpovedi le-teh v večji meri prilagajati (več ljudi s specifično izobrazbo je vezanih na določene procese izvedbe). Motnje v dobavni verigi ter (višje)cene energije in vhodnih surovin naj bi v večji meri občutila velika in srednja kot majhna in mikro podjetja. Poravnava dolga, nastalega zaradi covid-19, vidijo kot velik izziv v 2021 mikro in majhna podjetja, ker razpolagajo z manjšimi notranjimi rezervami za nepredvidene dogodke ter imajo glede na večje družbe težji dostop do financiranja pri finančnih posrednikih.

Poslovna pričakovanja 2021 po velikosti

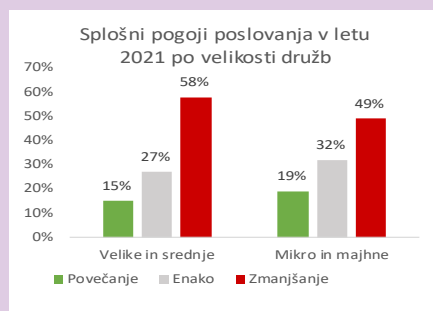
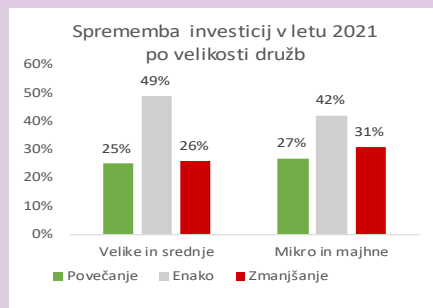
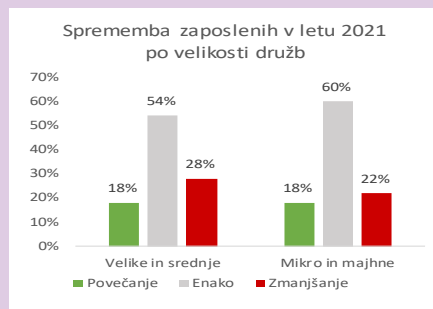
Glavni izzivi v letu 2021 po pomenu, glede na velikost družb

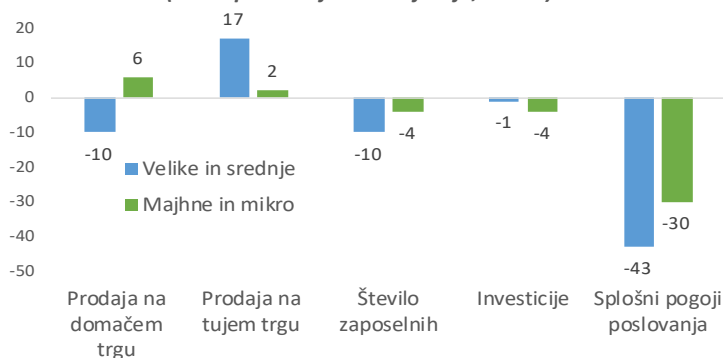
Velika in srednja podjetja so bolj optimistična glede **prodaje na tujem trgu** kot glede **prodaje na domačem trgu**. V 2021 pričakujejo višji izvoz (saldo: +17 o. t.), medtem ko naj bi se prodaja na domačem trgu zmanjšala (saldo: -10 o. t.). Mikro in majhne družbe v letu 2021 napovedujejo nekoliko višji izvoz (saldo: +2 o. t.), in rast prodaje na domačem trgu (saldo: +6 o. t.).

Število zaposlenih naj bi se v 2021 tako pri manjših kot večjih podjetjih zmanjšalo v primerjavi z letom 2020. Ravno tako naj se v 2021 zmanjšale **investicije** v opredmetena in neopredmetena sredstva, nekoliko bolj pri mikro in majhnih podjetjih.

Pri vprašanju o **splošnih pogojih poslovanja** so bile bolj pesimistične napovedi za 2021 pri srednjih in velikih podjetjih. Zgolj 15 % srednjih in velikih podjetij v letu 2021 pričakuje ugodnejše pogoje poslovanja, 58 % pa manj ugodne (saldo: -43 o. t.). Mikro in majhne družbe pričakujejo poslabšanje splošnih pogojev poslovanja (saldo: -30 o. t.). Izboljšanje pogojev pričakuje 19 % mikro in majhnih podjetij, poslabšanje pa 49 %.

Pričakovanja slovenskih podjetij za leto 2021 po velikosti družb (saldo povečanje - zmanjšanje, v o. t.)

PRIČAKOVANJA PODJETIJ V INDUSTRIJI IN STORITVAH

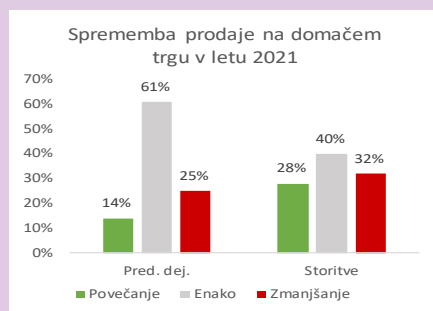
Predelovalne dejavnosti z manj zaposlenimi

Storitvena podjetja pričakujemo manjše zmanjšanje prodaje na domačem trgu kot proizvodna podjetja, a hkrati manj priložnosti za rast na tujih trgih. Med glavnimi izzivi za naslednje leto v obeh delih gospodarstva izpostavljajo stroške dela ter manko izkušenih delavcev.

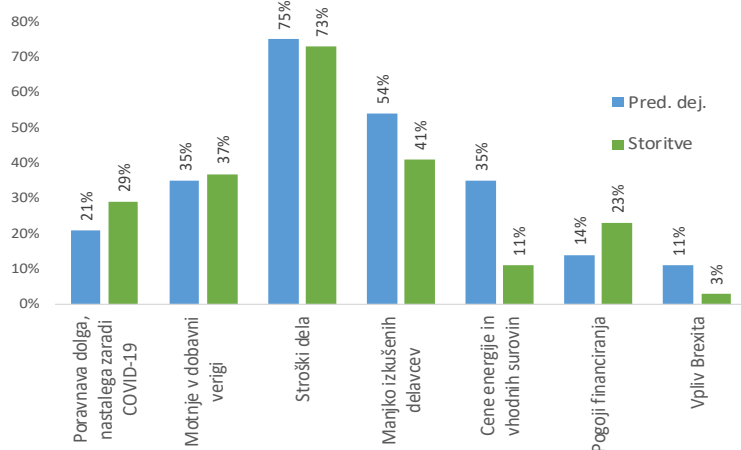
Med ključnimi izzivi za poslovanje v letu 2021 so **podjetja v industriji** izpostavila stroške dela (75 % vseh anketiranih). Sledil je manko izkušenih delavcev (54 % vseh), cene energije in vhodnih surovin (35 %) ter motnje v dobavni verigi (35 %). Zaradi večje vpetosti industrije v mednarodne tokove je pričakovano, da so podjetja v predelovalnih dejavnostih izpostavila predvsem skrb glede pridobitve sestavnih delov in pogojih menjave v dobaviteljski verigi, kakor tudi glede cen svetovnih surovin.

Podjetja v **storitvenih panogah** so prav tako kot podjetja v industriji najbolj zaskrbljena glede stroškov dela (73 % vseh anketiranih). Storitvena podjetja poleg domačega povpraševanja med večjimi izzivi navajajo še manko izkušenih delavcev (41 % vseh) ter motnje v dobavni verigi (37 % vseh).

Poslovna pričakovanja 2021 po dejavnostih

Glavni izzivi v letu 2021 po pomenu, glede na dejavnost družb

Storitvena podjetja so za 2021 manj pesimistična glede ocene prodaje na **domačem trgu** (saldo: -4 o. t.), medtem ko je na strani idustrije večji delež tistih, ki menijo, da se bo prodaja poslabšala (saldo: -11 o. t.). Kar 61 % industrijskih podjetij ocenjuje, da bodo prodajo na domačem trgu v 2021 obdržali na ravni letošnjega leta, pri storitvenih podjetjih ta delež znaša 40 %. **Izvozni optimizem** za naslednje leto je pri industrijskih podjetjih (saldo: +17 o. t.) višji kot pri storitvenih podjetjih (saldo: +2 o. t.). Kar 41 % storitvenih podjetij meni, da bodo prodajo na tujem trgu v 2021 obdržali na ravni letošnjega leta, medtem ko je na strani industrijskih podjetij ta delež pri 27 %.

Zaposlenost naj bi se v 2021 bolj zmanjšala v industriji (saldo: -10 o. t.) kot v storitvenih dejavnostih (saldo: -4 o. t.). 61 % storitvenih podjetij meni, da bodo število zaposlenih v 2021 obdržali na ravni letošnjega leta, medtem ko na strani industrijskih podjetij ta delež znaša 53 %.

Storitvena podjetja naj bi nekoliko bolj zmanjšala **investicije** v osnovna sredstva v 2021 kot industrijska. Vrednost investicij (v opredmetena in neopredmetena sredstva) na ravni letošnjega leta naj bi v 2021 ohranilo 44 % industrijskih ter 48 % storitvenih podjetij. Negotovosti in neznanke glede prihodnjega poteka epidemije tako pri industrijskih kot storitvenih podjetjih precej poslabšuje **splošne pogoje poslovanja**. Veliko več je prilagajanja poslovanja, načina dela zaposlenih (več izmensko delo) ter stroškov, ki posledično nastanajo zaradi covid-19 (zaščitna oprema, preventivni ukrepi). Za leto 2021 tako oba dela gospodarstva pričakujeta slabše pogoje poslovanja, tako v predelovalnih dejavnostih (saldo: -41 o. t.) kot v storitvenih podjetjih (saldo: -40 o. t.). Naj ob tem navedemo, da pri tem kazalniku skoraj ni bilo leta, da saldo ne bil negativen, aktualen pa je po negativni vrednosti primerljiv z letom 2009.

Pričakovanja slovenskih podjetij za leto 2021 v industriji in storitvah (saldo povečanje - zmanjšanje, v o. t.)

